

12.5.2020

Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Oulun kaupunki
Turun kaupunki

VALTIOVARAINMINISTERIÖN PÄÄTÖS AVUSTUKSESTA KUNTIEN YHTEISHANKKEESEEN

Taustaa

Valtion talousarvioon vuodelle 2019 on otettu 30 000 000 euron määräraha (momentti 28.90.32 Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin, siirtomääräraha 3 v.), jolta voidaan myöntää avustusta kunnille ja kuntayhtymille digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin. Avustuksista päättää valtiovarainministeriö. Valtioneuvosto antoi 11.7.2019 valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla asetuksen kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä (893/2019).

Valtionavustusta voidaan myöntää digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin, jotka ovat kuntien toimintatapoja tai palveluprosesseja uudistavia sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta parantavia.

Tavoitteena on tukea kuntien digitalisaatiota, joka tukee kuntien toimintatapojen uudistamista, asiakaslähtöisyyttä ja, jonka avulla on mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä. Tavoitteena on myös edistää digitalisaatioon liittyvien valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toteuttamista kuntalähtöisesti sekä kannustaa kuntia yhteistyöhön.

Avustuksen kohteet

Avustusta voitiin hakea sellaisiin kunnissa tapahtuviin toiminnan, tehtävien ja sisäisten prosessien muutoksiin, joissa:

- kehitetään entistä asiakaslähtöisempiä palveluprosesseja hyödyntäen kehitettyjä yhteisiä ratkaisuja
- kehitetään palveluille yhteisiä tietomäärityksiä ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat asiakkaan asiointin digitaalisesti ja mahdollistavat tietojen siirtoa kuntien järjestelmien välillä
- kehitetään yhteistyössä kuntien lakisääteisiä tehtäviä toteuttavia palveluja sähköisiksi
- parannetaan kuntien tietojohdantamista/tiedolla johtamista
- kehitetään kuntien strategisia prosesseja tai
- hyödynnetään uusien teknologioiden, kuten ohjelmistorobotiikan, tekoälyn ja prosessiautomaation hyödyntämistä julkisessa hallinnossa.

Kehittämishankkeiden ja avustuksen kohteena tuli olla ennen kaikkea kuntien toimintatavoissa ja prosesseissa tapahtuvat muutokset. Hankkeessa tuli suunnitella, miten toiminnan muutokset toteutetaan ja miten hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään ja levittämään hankkeen päätyttyä sekä kuvata nämä hakemuksessa.

Valtionavustusta voitiin tässä haussa hakea vain hankkeisiin, jotka useammat kunnat toteuttavat yhdessä. Avustusta ei tässä haussa voinut hakea sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviin kehittämishankkeisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee tukemaan oman toimialansa kehittämistä erikseen. Avustusta ei voinut hakea rakennetun ympäristön toimialaan liittyviin hankkeisiin. Niiden osalta odotetaan kansallisten lainsäädäntö- ja kehittämishankkeiden etenemistä, kuten rakennetun ympäristön valtakunnallisen digitaalisen rekisterin ja tietöalustan kehittämistä. Avustusta ei voinut hakea myöskään asianhallinnan tai arkistoinnin kehittämiseen. Niiden osalta seurataan sääntely- ja ohjausympäristön kehitystä.

Avustukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa on säädetty. Avustusta voitiin hakea vain sellaisiin tehtäviin, jotka ovat kuntalain (410/2015) 7 §:n mukaisesti kunnan tehtäviä.

Ennen hakemista oli selvitettävä muissa kunnissa tehtyä vastaavaa työtä ja pohdittava sen hyödyntämistä hankkeen pohjana.

Hakemukset

Ministeriön ilmoittamaan määräaikaan 19.12.2019 mennessä avustushakemuksia saapui 52. Yksi hanke perui myöhemmin hakemuksensa. Ministeriö teki 26.2.2020 päätöksen, jolla se myönsi avustusta 27 hankkeeseen. Kuuden hankkeen osalta ministeriö totesi, että päätökset tehdään erikseen myöhemmin lisäselvitysten jälkeen. Tämä päätös koskee Helsingin kaupungin koordinoimaa hanketta ”Kaupunki omadataoperaattorina”.

Päätös ja sen perustelut

Valtiovarainministeriö päättää hakemuksen ja saatujen lisäselvitysten perusteella myöntää avustusta

Helsingin kaupungille ja muille hakemuksessa mainituille kunnille enintään 2 252 500 euroa Kaupunki omadataoperaattorina -hankkeeseen.

Avustus myönnetään sitä hakeneille kunnille yhdessä, hankehakemuksen mukaisesti. Avustus kuitenkin maksetaan sille kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on sitoutunut vastaamaan valtionavustuksen käytöstä koko hankkeessa (hankehallinnoija).

Avustuksen myöntämisessä on arvioitu erityisesti hankkeen yhteiskunnallisen ja taloudellisen vaikuttavuuden toteutumista sekä yleistä merkitystä kuntien kannalta.

Hakemuksen mukaisen hankkeen on arvioitu uudistavan kunnan toimintatapoja ja palveluprosesseja ja sillä on kustannusten vähenemistä tai kustannusten kasvun hillitsemistä koskevat tavoitteet. Lisäksi kyseisellä toiminnalla on arvioitu olevan yleistä merkitystä kunnissa ja parhaita käytäntöjä ja innovaatioita pyritään hankkeessa levittämään.

Hakemuksesta on myös arvioitu, miten hyvin siinä hyödynnetään kansallisia yhteisiä palveluja, kuten sähköisen asioinnin tukipalveluja (Suomi.fi-palvelut), joiden käyttöön laki julkisen hallinnon sähköisen asioinnin yhteisistä tukipalveluista (571/2016) velvoittaa kuntia. Arvioinnissa on huomioitu, miten hankkeessa tuotetut tietomääritykset kuvataan Yhteentoimivuusalustalle (<http://yhteentoimiva.suomi.fi>) ja määritellään yhteiskäyttöisiksi kuntakohtaisten tietomääritysten asemasta. Hanketta on arvioitu sen suhteen, kuinka hyvin hanke tuottaa yhteisiä ratkaisuja kuntakohtaisten erityisratkaisuiden sijaan. Hankkeessa kehitettävien digitaalisten palvelujen tulee olla

saavutettavia ja laadukkaita täyttäen digipalvelulain (laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) vaatimukset viranomaisille.

Hankkeen toteutuskelpoisuutta ja vaikuttavuutta suhteessa hankkeen laajuuteen ja kustannusarvioon on arvioitu. Ensisijaisesti on tuettu sellaista toimintaa, joka ei ole saanut muita avustuksia.

Lopputulosten ja prosessin on oltava monistettavissa tai muulla tavoin hyödynnettävissä muissa kunnissa. Hanke on oltava toteutettavissa vuoden 2021 marraskuun loppuun mennessä.

Pelkästään järjestelmähankintoihin ilman toiminnan kehittämistä ei myönnetty avustusta. Laitteisto- ja palveluhankintoja ja niistä syntyviä kustannuksia ei ole tuettu.

Avustuksen käytön ehdot

Hanketta toteuttavien kuntien on huolehdittava valtionavustuslain sekä julkisia hankintoja, valtiotukisääntöjä ja kilpailuneutraliteettia koskevan lainsäädännön noudattamisesta.

Valtiovarainministeriön myöntämän avustuksen ehtona on osallistua valtiovarainministeriön järjestämään tai muuhun kansallisen kehittämisen edellyttämään yhteistyöhön.

Lisäksi valtionavustuksen käytön ehtona on, että avustuksen saajat sitoutuvat kokemusten jakamiseen hankkeen toteutusvaiheessa ja hankkeen tuloksia kuvaavat tiedot ovat myös muiden kuntien hyödynnettävissä. Avustuksen hakijoiden on varmistettava, että avoimesti hyödynnettäväksi soveltuvat, avustuksen kohteena olevat tuotokset ovat vapaasti käytettävissä, muokattavissa, levitettävissä ja edelleen kehitettävissä hankkeen päättymisen jälkeen. Tuotokset on laadittava siten, että ne ovat ymmärrettäviä myös oman organisaation ulkopuolella.

Hankkeessa on hyödynnettävä soveltuvin osin yhteentoimiva.suomi.fi –yhteentoimivuusalustalta löytyviä sanastoja, koodistoja ja tietomalleja ja mahdolliset uudet sanastot, koodistot ja tietomallit on julkaistava siellä. Uusia palveluja tai sovelluksia luotaessa niiden tuleva hallintamalli on kehitettävä hankkeen aikana.

Avustuksen hakijoiden tulee ensisijaisesti käyttää palvelu- ja sovellushankinnoissa suositeltavia avoimen lähdekoodin ja rajapintojen ehtoja. Kehitetyt palvelut on kuvattava suomi.fi:n palvelutietovarantoon.

Hankkeessa kehitettävien digitaalisten palvelujen tulee olla saavutettavia ja laadukkaita täyttäen digipalvelulain (laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatimukset viranomaisille. Hankkeissa tulee myös soveltuvin osin hyödyntää kansallisia yhteisiä palveluja, kuten sähköisen asioinnin tukipalveluja (Suomi.fi-palvelut), joiden käyttöön laki julkisen hallinnon sähköisen asioinnin yhteisistä tukipalveluista velvoittaa kuntia. Avustuksen ehtona on myös, että hankkeet toteutetaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaisina.

Valtionavustukseen oikeuttavia, hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeesta aiheutuvat:

- 1) henkilöstökustannukset
- 2) matkakustannukset
- 3) toimitilojen vuokrat
- 4) ostetun tai käyttöluvalla hankitun tutkimuksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten
- 5) muut toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole aineellisista investoinneista tai laitteistojen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole ohjelmistolisenssit muutoin kuin kehittämishankkeen kannalta välttämättömiltä osin.

Kunnan tai kuntayhtymän omien toimintayksiköiden veloittamien kustannusten on oltava kirjapidon toteutuneisiin menoihin perustuvia.

Hankkeella on oltava erillinen projektikirjanpito, kuten oma projektiseuranta tai kustannuspaikka, jotta hankekustannuksia voidaan tarkastella erillisenä kunnan muusta toiminnasta.

Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla enintään 85 prosenttia hankkeen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Enimmäismäärää laskettaessa kustannuksiin ei hyväksytä arvonlisäveron osuutta.

Valtionavustuksen saajan on laadittava valtiovarainministeriölle ministeriön ilmoittamalla tavalla selvitys hankkeella saavutetuista tuloksista ja vaikuttavuudesta, muuttuneista toimintatavoista, tulojen hyödynnettävyydestä muissa kunnissa sekä hankkeen toteuttamisesta ja sen kustannuksista. Selvitykseen on liitettävä tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä.

Avustus saadaan valtionavustuslain 13 §:n mukaisesti käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Avustus maksetaan pääsääntöisesti kolmessa erässä maksatushakemuksen perusteella. Viimeinen erä maksetaan loppuraportoinnin jälkeen toteutuneet kustannukset huomioiden. Hanke tulee olla toteutettu ja loppuraportointi tehtynä viimeistään 30.11.2021. Mahdollisesti käyttämättä jäänyt tai liikaa maksettu avustus tai sen osa tulee palauttaa valtionavustuslain 20 §:n mukaisesti.

Väliraportointia hankkeen etenemisestä ja avustuksen käytöstä on suoritettava Hankesalkku-väli-
neellä neljän kuukauden välein olevin, erikseen ilmoitettavin, määräajoin. Väliraportoinnin tulee sisältää kuvauksen hankkeiden etenemisestä, tavoiteltujen vaikutusten saavuttamisen vaiheesta sekä tiedot kustannusten toteutumasta. Kustannuksista on erikseen käytävä ilmi arvonlisäverottomat kustannukset sekä arvonlisäveron määrä.

Loppuraportointi hankkeen vaikuttavuudesta ja avustusten käytöstä on toimitettava valtiovarainministeriön sitä koskevalla lomakkeella 30.11.2021 mennessä.

Loppuraportointi sisältää kuvauksen hankkeen vaikuttavuudesta, muuttuneista toimintatavoista, tehdystä työstä ja sen tuloksista sekä tiedot toteutuneista arvonlisäverottomista kokonaiskustannuksista. Se tehdään tarkemmalla lomakkeella, joka lähetetään avustusta saaneille kunnille ajoissa. Liitteeksi tulee liittää tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä.

Valtiovarainministeriö toimittaa avustusta saaneille tarkemmat ohjeet maksatushakemuksesta ja raportointiprosessista.

Myös hankkeeseen liittyvistä yhteistyömuodoista informoidaan erikseen.

Muutoksenhaku

Valtionavustuslain 34 §:n mukaan tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tähän päätökseen saa kuitenkin siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään valtiovarainministeriölle.

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Anne-Marie Välikangas
Finanssineuvos

Tiedoksi

Kehittämis- ja hallintotoiminto/Merja Tervalhti

